

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ НАУКИ І ОСВІТИ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 102
від 13 лютого 2019 року

**виїзного засідання на базі Національного технічного
університету “Харківський політехнічний інститут”
“Вища освіта України: стан законодавчого забезпечення,
проблеми та напрями реформування”**

Заслухавши і обговоривши інформацію заступника Міністра освіти і науки України Рашкевича Ю.М., Першого заступника Голови Комітету Співаковського О.В., Генерального директора Директорату вищої освіти і освіти дорослих Міністерства освіти і науки України Шарова О.І., а також, враховуючи виступи інших учасників засідання, Комітет з питань науки і освіти відзначає наступне.

З прийняттям у 2014 році Закону України «Про вищу освіту» надано старт освітнім реформам, що передбачають забезпечення автономії закладів вищої освіти та академічних свобод учасників освітнього процесу, розширення повноважень колегіальних органів управління та самоврядування, інституалізацію забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО), нову структуру стандартів вищої освіти, вільний вибір дисциплін, адресне розміщення бюджетних місць, громадське та студентське самоврядування.

Проте, на жаль, темпи проведення нагально необхідних змін, так потужно розпочатих одразу після прийняття цього Закону, сьогодні значно сповільнились. Спостерігається стагнація вищої освіти, стрімке падіння її якості та колосальна міграція молоді за кордон.

Попри низку позитивних нововведень, якими супроводжувалось впровадження Закону України «Про вищу освіту», на думку багатьох освітніх експертів, кардинальних зрушень у вищій освіті так і не відбулося, оскільки до цього часу не вдалося подолати низку нагальних проблем, які стоять на заваді подальшого розвитку вищої освіти.

Це стосується архаїчного управління закладами вищої освіти, неефективного фінансування сфери вищої освіти, відсутності системи освітніх вимірювань та забезпечення якості вищої освіти. Назріла необхідність внесення комплексних змін до Закону України «Про вищу освіту». Ці зміни стосуватимуться трьох основних блоків:

- перехід від командно-адміністративної моделі до моделі з елементами корпоративного управління закладами вищої освіти (управління);
- кардинальна зміна моделі фінансування системи вищої освіти (фінансування);
- створення комплексної системи освітніх вимірювань та освітньої аналітики як важливих інструментів оцінки якості вищої освіти (вимірювання).

Однією з причин неефективності реформи в сфері вищої освіти було прийняття спеціального закону до розробки та появи нової редакції базового закону «Про освіту». Через це багато запропонованих ним нововведень виглядали передчасними і не були підкріплені загальною нормативною рамкою регулювання освітньої сфери.

Саме ці обставини зумовили необхідність розробки на майданчику Комітету з питань науки і освіти комплексного законопроекту “Про внесення змін до Закону “Про вищу освіту” щодо зміни системи управління закладами вищої освіти” (реєстраційний номер 8385 від 18.05.2018 р.), прийняття якого дозволить суттєво вдосконалити низку його діючих норм та привести їх у відповідність до вимог сьогодення.

Важливо розуміти, що тільки ефективне управління може призвести до фінансового оздоровлення закладу. В цілому, демократизація управління і прозорість прийняття управлінських рішень є неодмінними складниками демократичної держави. Оскільки вища освіта є важливим суспільним благом, то демократизація управління у вищій освіті є тим інструментом, який має закласти механізми для колективної відповідальності різних стейкхолдерів за стан вищої освіти в Україні.

Вищезазначений законопроект пропонує новий підхід до управління закладом вищої освіти, який передбачає, зокрема, перехід до моделі з елементами корпоративного управління: наглядові ради матимуть більший обсяг повноважень і, відповідно, мотивації сприяти діяльності закладу вищої освіти; ректор буде звільнений від господарських функцій і паперової роботи і зможе присвятити основні час і сили реалізації стратегічних завдань університету, а фінансовий директор (ця посада буде вводиться як опція за рішенням керівника закладу вищої освіти) стане фактично помічником ректора та буде призначатися ним за погодженням з наглядовою та вченою радою закладу вищої освіти; зберігаються всі демократичні механізми виборів ректора. І особливої ваги набуває стратегічний план розвитку закладів вищої освіти. Така модель управління має свої переваги, зокрема:

1. У роботі закладів вищої освіти забезпечуються принципи демократизму.
2. Посилюються всі ланки управління, і це зміцнює їхню мотивацію працювати на користь закладу вищої освіти.
3. Через баланс повноважень досягається інституційне зміцнення закладів вищої освіти.
4. Ректор може реалізувати свій лідерський потенціал в освіті через розробку стратегічного плану розвитку.

Запровадження такого підходу до управління закладом освіти сприятиме чіткому розподілу повноважень, що стане запобіжником для можливих бюрократичних/адміністративних неузгодженостей або конфліктів.

Таким чином, законопроект пропонує запровадити демократичний механізм з присутністю елементів корпоративного управління, який має на меті зростання взаємної відповідальності і суспільної довіри. Разом з тим, запропонована законопроектом модель управління потребує подальшого обговорення з метою врахування пропозицій від керівників закладів вищої освіти та досягнення консенсусного рішення.

Загалом зазначені зміни в управлінській структурі неодмінно призведуть до покращення іміджу вітчизняних закладів вищої освіти та відновлення довіри до них.

Кардинальних змін потребує також система фінансування вищої освіти, яка нині здійснюється поза розбудовою системи забезпечення якості вищої освіти, є недостатньо неефективною, не відповідає викликам сучасності та засадам формування єдиного європейського освітнього простору. Держава продовжує розглядати витрати на вищу освіту як елемент соціальної політики, а не як інвестиції в людський капітал, що мають створити умови для зростання і розвитку країни у майбутньому.

Окремої уваги заслуговує існуюча система розподілу коштів на підготовку кадрів закладами вищої освіти. Зокрема, станом на сьогоднішній день фінансування вищої освіти здійснюється за чотирма головними бюджетними програмами:

КПКВК 2201160 «Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики» - головна програма;

КПКВК 2201040 «Дослідження, наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами та державним замовленням, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури, наукових об'єктів, що становлять національне надбання»;

КПКВК 2201190 «Виплата академічних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів»;

КПКВК 2501180 «Виплата соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів».

За результатами аналізу паспорту бюджетної програми Міністерства освіти і науки за КПКВК 2201160 на 2018 рік в редакції, затвердженій спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства фінансів України від 28 грудня 2018 року № 1481/1187, можна встановити, що профільним міністерством передбачено фінансування у 2018 році з Державного бюджету підготовки кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації у обсязі 25 203 363,2 тис. грн, з яких 16 479 413,2 тис. грн. – за загальним фондом та 8 723 950,0 тис. грн. – за спеціальним фондом.

При цьому на організацію додаткової (господарської) діяльності, утримання, облаштування, ремонт та придбання майна, модернізацію (придбання) матеріальних цінностей, покриття витрат, пов'язаних з організацією збирання відходів та брухту, за цією програмою передбачено лише 2 025 840,9 тис. грн., причому виключно за спеціальним фондом, тобто за рахунок власних надходжень закладів вищої освіти.

Для проведення ремонтно-будівельних робіт на об'єктах вищих навчальних закладів, придбання предметів і обладнання довгострокового користування передбачено 340 000, 0 тис. грн, що складає лише 2,2 відсотка від загальної суми видатків за цією програмою.

Тобто, утримання матеріально-технічної бази закладів вищої освіти фактично покладається на заклади вищої освіти за умови отримання ними власних надходжень.

Схожа ситуація складається і з фінансуванням досліджень, наукових та науково-технічних розробок у закладах вищої освіти.

Так, відповідно до паспорту бюджетної програми Міністерства освіти і науки за КПКВК 2201040 «Дослідження, наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами та державним замовленням, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури, наукових об'єктів, що становлять національне надбання» на 2018 рік, затвердженої спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства фінансів України від 28 лютого 2018 року № 214/330, фінансування складає 929 369,2 тис грн., з яких 698 079,9 тис. грн. - з загального фонду та 231 289,3 тис. грн. - із спеціального фонду.

При цьому передбачена можливість фінансування фундаментальних та прикладних досліджень у вищих навчальних закладах та наукових установах за пріоритетними напрямками науки і техніки у загальному обсязі за загальним фондом у розмірі 538 726,9 тис. грн. та 213 077,2 тис. грн. за спеціальним фондом без конкретного розділення фінансування між закладами вищої освіти та науковими установами.

Тому назріла необхідність розроблення нової ефективної моделі фінансування вищої освіти, спрямованої на забезпечення якості вищої освіти. Однак, спроби її розроблення у 2018 році не мали успіху.

Нова ефективна система фінансування вищої освіти, спрямована на забезпечення її якості, має передбачати:

- створення прозорого ринку надання освітніх послуг;
- залучення суттєвих додаткових фінансових інструментів, у тому числі і кредитних ресурсів під гарантії держави;
- перехід від ідеології дотацій до ідеології інвестування в освіту;
- стимулювання постійної мотивації студентів до якісного навчання;
- запровадження механізму індикативної собівартості (в обсягах мінімального розміру вартості навчання за кожною спеціальністю (спеціалізацією) відповідно до ліцензійних умов);
- запровадження профілізації вищої освіти при формуванні державного замовлення за напрямками (спеціальностями) та визначення обсягів державного замовлення з урахуванням профільності закладів вищої освіти.

Варто зазначити, що новий підхід до фінансування вищої освіти полягає якраз у тому, що проблему фінансування слід розглядати як проблему інвестицій у вищу освіту, без яких неможливе підвищення її якості. Водночас вирішення цієї проблеми неможливе без впровадження ефективних змін у сфері управління.

Відтак, до Закону "Про вищу освіту" варто внести декілька суттєвих норм, які мають призвести до покращення ситуації з фінансуванням державних закладів вищої освіти. Перш за все ці норми стосуються посилення фінансової автономії закладів вищої освіти при одночасному помірному державному регулюванні. Заклади освіти мають отримати право самостійно формувати, затверджувати та корегувати власний штатний розпис, у тому числі - визначати штатні нормативи,

найменування та чисельність посад працівників відповідно до структури закладу вищої освіти, його стратегічного плану та показників розвитку; встановлювати нормативи чисельності осіб, які навчаються, на одну посаду науково-педагогічного та наукового працівника; самостійно визначати норми часу навчальної та іншої роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників. Усе це дозволить закладу вищої освіти не лише дбати про чисельність здобувачів освіти, а підняти якість освіти для тих студентів, які вже в ньому навчаються і які, незалежно від їхньої кількості, мають право на якісну освіту.

За закладами вищої освіти також має бути закріплене право самостійно встановлювати ціни на свої освітні послуги з урахуванням собівартості та прогнозованого попиту на них. На сьогодні ж маємо ситуацію, коли середня вартість навчання одного студента-бакалавра за кошти держбюджету складає 44 409,1 відповідно до паспорту бюджетної програми на 2019 рік. При цьому ціна на навчання одного контрактника може бути значно меншою. Така ситуація не може вважатися справедливою і потребує виправлення.

Варто підкреслити, що в контексті загальних реформ у сфері вищої освіти поступово змінюється концептуальний підхід до фінансування. Якщо донедавна наголос робився на фінансуванні закладів освіти (інституційне

фінансування), то зараз здійснюється фінансування здобуття освіти особою, яке по суті означає реалізацію принципу "гроші за студентом". Впровадження такого принципу має як свої переваги, так і суттєві недоліки. Проте в межах такого підходу студенти повинні обов'язково отримати можливість брати кредити на навчання, а також мати право на допомогу у формі погашення повністю або частково цих кредитів (або відсотків за ними) за рахунок видатків державного бюджету. Гнучкий підхід у наданні молоді державної підтримки в оплаті на навчання стимулюватиме почуття відповідальності в усіх учасників освітнього процесу.

З метою економічної дерегуляції, набуття закладами вищої освіти більшої автономії та відповідальності актуальним також є внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» щодо визначення їх статусу. Зокрема, обґрунтовано доцільність функціонування університетів державної форми власності в одному з таких статусів: бюджетна установа, державна некомерційна установа неринкового типу, державна комерційна установа (підприємницький університет), казенне підприємство, комунальне неприбуткове підприємство. Сьогодні є підстави стверджувати, що перебуваючи у статусі бюджетних установ, переважна більшість українських університетів не зможе вийти зі стану стагнації.

Проблема удосконалення фінансування закладів вищої освіти не може бути вирішена лише одним спеціальним законом, вона потребує змін і до інших законодавчих актів. Великою мірою ці зміни мають стосуватись державно-приватного партнерства, яке дозволить посилити притік недержавних коштів у вищу освіту.

Варто відзначити великий обсяг роботи, проведений працівниками Міністерства освіти і науки України, Державною навчально-науковою установою «Академія фінансового управління», Радою ректорів закладів вищої освіти Харківської області, окремими ректорами та громадськими діячами на виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» та розпорядження

Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 142 «Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2029 роки», зокрема:

- розроблено систему моделей розподілу бюджетного фінансування закладів вищої освіти, що базуються на деяких константах, головною з яких є «базове фінансування одного приведенного студента у поточному році»;
- створено інформаційно-аналітичну базу даних кількісних та вартісних показників, що характеризують фінансування вищої освіти з 2015 р.;
- проведено моделювання розподілу державного фінансування послуг вищої освіти на основі інформації ДП «Інфоресурс» та даних обстеження закладів вищої освіти щодо середньої вартості навчання в умовах 2016 - 2017 рр.;
- проведено розрахунки за однією з моделей (формулі Д) по 141 закладах вищої освіти прогнозного фінансування на 2018 рік у порівнянні з плановим державним фінансуванням освітньої діяльності у 2018 р.

У країнах Європейського Союзу та Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) існує чимало моделей фінансування системи вищої освіти, однією з яких є модель фінансування, що базується на формулі. Кожна модель має свої переваги та вади, що зумовлює використання більшістю країн комбінації різних підходів до фінансування вищої освіти.

Запровадження в Україні формульного підходу до розподілу бюджетних коштів на вищу освіту передбачено п. 46 Прикінцевих та перехідних положень Бюджетного кодексу України.

З метою забезпечення прозорості використання державних коштів впродовж 2018 року було розроблено декілька варіантів формули розподілу видатків загального фонду державного бюджету між закладами вищої освіти на підготовку кадрів на умовах державного замовлення. Протягом минулого року формула змінювалась в напрямі її ускладнення, тоді як на початку її запровадження доцільно було б використовувати більш просту формулу.

Найбільш дискусійними (невирішеними) залишаються питання щодо:

- порядку (алгоритму) визначення загальної суми видатків розвитку вищої освіти та напрямів їх використання;
- алгоритму визначення обсягу державних коштів, котрі отримуватимуть приватні заклади вищої освіти для оплати вартості навчання студентів, що здобули право навчатися за державним замовленням.

Заклади вищої освіти у численних листах до Комітету з питань науки і освіти звертають увагу на недосконалість формули та ризики її впровадження. Освітні експерти звертають увагу на те, що запровадження механізму формульного розподілу наявних бюджетних коштів не враховує видатків, пов'язаних з обслуговуванням та утриманням будівель і споруд державної власності, які знаходяться на балансі закладів вищої освіти. До того ж він передбачає для визначення показників діяльності закладів вищої освіти низку складових за валовими абсолютними показниками. Окрім того, в сучасних соціально-економічних умовах України недоцільним є використання у формулі показника масштабності закладу вищої освіти, оскільки він не є прямим свідченням якості освітніх послуг, а відображенням міграційних процесів. Запровадження такого Порядку розподілу видатків, без апробації у вигляді пілотних проектів, на думку багатьох ректорів, може призвести до зростання соціальної напруги у науково-

педагогічних колективах та руйнування регіональної вищої освіти. Спілка ректорів вищих навчальних закладів України також висловила думку про передчасність запровадження формульного підходу.

Стратегічно важливим напрямком діяльності, який покликаний сприяти кращому управлінню і фінансуванню сфери вищої освіти, є освітні вимірювання. На різних етапах навчання вимірювання так чи інакше корелює з фактичним прирощенням доданої вартості студента в процесі навчання і дозволяє сформулювати уявлення про його перспективи на ринку праці. Відтак, вимірювання насамперед є актуальними для споживачів освітніх послуг – здобувачів вищої освіти та їхніх батьків, а також роботодавців, оскільки це допомагатиме їм краще зорієнтуватися в просторі вищої освіти.

У змінах до Закону України «Про вищу освіту» варто посилити роль освітніх вимірювань та освітньої аналітики у процесі зовнішньої оцінки якості освітньої діяльності закладів вищої освіти, при цьому вважається за доцільне здійснювати оцінювання результатів навчання спеціально уповноваженою державою установою після другого курсу навчання та при проведенні атестації здобувачів вищої освіти. Насамперед слід встановити ключові показники якості, які повинні вимірюватися. Очевидно, що традиційні для вітчизняної освіти показники «ресурсів» (як-от нормативи матеріального забезпечення, кількість викладачів з науковими ступенями тощо) повинні відійти на другий план, а на першому місці мають бути результати роботи закладу. При цьому одним із основних показників має стати працевлаштування його випускників. Збір даних про працевлаштування випускників університетів є доволі трудомістким процесом, але його необхідно запустити на системних засадах задля того, щоб мати об'єктивну картину стану вищої освіти. Важливим елементом вимірювань та аналізу якості має стати оцінювання наукових здобутків закладів вищої освіти. Цей показник є основним для складання більшості міжнародних рейтингів. Проте застосування рейтингів не повинно призводити до обдаровування преференціями окремих закладів і пониження інших. У цій ситуації вкрай важливо шляхом освітніх вимірювань та використання освітньої аналітики вчасно відзначати кращі проекти закладів освіти і на них спрямовувати відповідну підтримку. Окрім того, не менш важливим є створення необхідних законодавчих умов для того, щоб до процесу освітніх вимірювань і оцінки якості вищої освіти були залучені найкращі фахівці

Слід розуміти, що освітні вимірювання є своєрідним засобом діагностики. Вони допомагають виявити характерні тенденції і проблеми у сфері освіти, щоб потім врахувати їх в освітній політиці. У жодному разі результати освітніх вимірювань не повинні використовуватися для створення монополій на ринку освітніх послуг. Аналізуючи якість вищої освіти, у тому числі, з застосуванням освітніх вимірювань, органи державної влади мають ставити собі за мету підтримку і посилення всіх закладів освіти.

Розв'язання зазначених проблем, які тісно пов'язані між собою, у кінцевому результаті повинні призвести до покращення якості вищої освіти, яке є головною метою реформи вищої освіти.

Підвищення якості вищої освіти в Україні може бути здійснене також шляхом створення і використання для цього нових інструментів, зокрема інформаційно-аналітичної системи для ідентифікації «освітньої траєкторії успішної особи»,

налагодження в цьому контексті необхідних освітніх вимірювань і періодичного моніторингу відповідних індикаторів, що дасть змогу встановити зв'язок ринку праці та сфери вищої освіти, вдосконалити механізм бюджетного фінансування закладів вищої освіти, переорієнтувати зміст освітніх послуг і процес їх надання з метою отримання особою переваг у дорослому житті.

Важливим кроком на шляху створення системи забезпечення якості вищої освіти в Україні є обрання 5 грудня 2018 року Конкурсною комісією 22-ох із 23-ьох членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Не обрано члена Національного агентства за квотою Національної академії медичних наук України. На цю вакансію оголошено додатковий конкурс з 1 лютого 2019 року. Розпорядженням №1063-р Кабінет Міністрів України 27 грудня 2018 року затвердив склад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Обраний голова та заступники голови цієї важливої інституції.

Нова структура візьме на себе більшу частину регуляторних та контрольних функцій із забезпечення якості вищої освіти. Це, зокрема, акредитація закладів освіти та освітніх програм, атестація наукових кадрів, акредитація спеціалізованих вчених рад тощо. На часі – розроблення низки нормативно-правових актів з цих питань, які передбачені Законом України «Про вищу освіту». У структурі Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти будуть створені Комітет з питань етики, який зосередить увагу на проблемах академічного плагіату, та Апеляційний комітет, який займатиметься зверненнями, заявами і скаргами щодо діяльності та рішень спеціалізованих вчених рад.

Функціонування Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти стане одним з реальних і вагомих прикладів реалізації реформ у державі, зокрема, запровадження дерегуляції та децентралізації у сфері вищої освіти, надання реальної автономії закладам вищої освіти.

Зазначені проблеми та завдання потребують додаткового врегулювання на законодавчому рівні.

У зв'язку з вищезазначеним, **Комітет вирішив:**

1. Інформацію заступника Міністра освіти і науки України Рашкевича Ю.М., Першого заступника Голови Комітету з питань науки і освіти Співаковського О.В. та Генерального директора Директорату вищої освіти і освіти дорослих Міністерства освіти і науки України Шарова О.І. взяти до відома.

2. Рекомендувати Верховній Раді України:

2.1. Прискорити розгляд проектів Законів України:

«Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо зміни системи управління закладами вищої освіти» (реєстр. № 8385 від 18.05.2018 р.);

«Про фахову передвищу освіту» (реєстр. № 8321 від 24.04.2018 р.);

«Про фахову передвищу освіту» (реєстр. № 8321-1 від 8.05.2018 р.).

2.2. Зважаючи на особливості організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації, що передбачає одночасне навчання за освітньо-професійними програмами молодшого спеціаліста та освітніми програмами профільної середньої освіти, ініціювати внесення змін до Закону

України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» щодо виключення позиції стосовно запровадження в коледжах і технікумах нормативів чисельності студентів на одного викладача.

3. Рекомендувати

3.1. Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти:

3.1.1. Створити робочу групу з доопрацювання проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо зміни системи управління закладами вищої освіти» (реєстр. № 8385 від 18.05.2018 р.) з метою врахування зауважень і пропозицій Співки ректорів вищих навчальних закладів України, Ради ректорів Харківської області та інших учасників засідання для оголошення під стенограму при розгляді цього законопроекту Верховною Радою України у першому читанні.

3.2. Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення:

3.2.1. З метою створення Національного електронного інформаційного ресурсу зайнятості в максимально стислі строки після внесення розглянути проект змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» щодо обміну даними для аналізу зайнятості випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої та вищої освіти».

4. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

4.1. На виконання п. 14 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» прискорити створення єдиної електронної системи моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої освіти та запровадження профілізації вищої освіти при формуванні державного замовлення за напрямками (спеціальностями) та визначення обсягів державного замовлення з урахуванням профільності закладів вищої освіти.

4.2. При формуванні бюджетної програми 221160 “Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики” забезпечити:

- встановлення обсягу видатків з Державного бюджету України на утримання матеріально-технічної бази закладів вищої освіти державної форми власності на рівні не меншому, ніж 3 відсотки від балансової вартості матеріально-технічної бази;

- встановлення обсягу видатків з Державного бюджету України на проведення технологічного розвитку закладів вищої освіти на рівні не меншому, ніж 10 відсотків від балансової вартості технологічного устаткування.

4.3. Запровадити окрему бюджетну програму «Дослідження, наукові та науково-технічні розробки закладами вищої освіти» зі встановленням обсягу фінансування на рівні не меншому, ніж 5 відсотків від бюджетної програми “Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики”.

4.4. Підготувати зміни до Закону України «Про вищу освіту» та інших законів України, передбачивши надання здобувачам вищої освіти пільгових кредитів за рахунок видатків Державного бюджету України та недержавних кредитів на

здобуття вищої освіти з повним або частковим погашенням відсотків за рахунок видатків Державного бюджету України.

4.5. Вжити заходів щодо підвищення посадових окладів педагогічним працівникам вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації.

4.6. Підготувати зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік», передбачивши у Державному бюджеті України видатки для Міністерства освіти і науки України на загальну суму 36 млн. грн. з метою запровадження бюджетної програми «Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти» як необхідної умови забезпечення якості вищої освіти на основі впровадження сучасних технологій навчання та новітнього змісту освіти.

5.Рекомендувати Міністерству освіти і науки України:

5.1. Забезпечити подання на розгляд Кабінету Міністрів України в установленому порядку проекту постанови Кабінету Міністрів України "Про деякі питання запровадження індикативної собівартості», розробленого на виконання абзацу третього пункту 14 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік».

5.2. З метою організаційно-правового забезпечення практичної реалізації Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» та Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки розробити та затвердити:

- Методику розрахунку вартості підготовки одного студента;
- Методику розрахунку індексів рівнів освіти і форм здобуття освіти;
- Методику розрахунку співвідношення видатків на навчання за спеціальностями;
- Методику розрахунку чисельності окремих категорій працівників на основі норм праці;
- Зміни до чинного законодавства в частині можливості закладів вищої освіти розпоряджатися надлишком навчальних площ.

5.3. Спільно з Міністерством фінансів України, Спілкою ректорів вищих навчальних закладів України, Державною навчально-науковою установою «Академія фінансового управління» та з урахуванням висловлених зауважень і пропозицій учасниками засідання доопрацювати проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження формули розподілу обсягу видатків загального фонду державного бюджету між закладами вищої освіти на підготовку кадрів на умовах державного замовлення та забезпечення діяльності їх баз практики».

Передбачити запровадження пілотування формули у 3-5 закладах вищої освіти.

За результатами пілотних розрахунків прийняти остаточне рішення щодо доцільності або недоцільності впровадження формульної моделі фінансування закладів вищої освіти.

5.4. Вивчити пропозиції Ради ректорів Харківської області, викладені у листі Харківської обласної державної адміністрації від 05.02.2019 р. №01-35/945 до Комітету з питань науки і освіти (додаються) з метою внесення змін до нормативно-

правових актів з питань організації проведення вступної кампанії та Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України.

5.5. Забезпечити у 2019 році фінансування Національного агентства в повному обсязі.

6. Рекомендувати Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти:

6.1. Забезпечити термінове формування структури Національного агентства, обрання галузевих експертних рад, формування експертного пулу та здійснити навчання і підготовку експертів і співробітників для якнайшвидшого запуску процесів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти.

6.2. Забезпечити термінову розробку та прийняття проектів пріоритетних нормативно-правових актів із забезпечення якості вищої освіти, передбачених Законом України «Про вищу освіту»:

- положення про акредитацію освітніх програм;
- вимоги до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені, розроблення порядку їх присудження спеціалізованими вченими радами закладів вищої освіти (наукових установ);
- положення про акредитацію спеціалізованих вчених рад;
- порядок скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у разі виявлення академічного плагіату;
- положення про інституційну акредитацію закладів вищої освіти та порядок проведення;
- порядок акредитації незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти;
- вимоги до системи забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систем внутрішнього забезпечення якості);
- вимоги до системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимоги до системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти тощо.

6.3. Розробити критерії ефективності та якості освітньої діяльності закладів вищої освіти, методику їх оцінювання, а також методологію оптимізації мережі закладів вищої освіти на основі визначених критеріїв ефективності.

6.4. Започаткувати процедури погодження Національним агентством стандартів вищої освіти та терміново реалізувати погодження стандартів вищої освіти, напрацьованих у відповідності до Законом України «Про вищу освіту» у період відсутності Національного агентства.

6.5. Започаткувати процедури встановлення відповідності діяльності закладу вищої освіти визначеним критеріям для надання, підтвердження чи позбавлення його статусу національного.

6.6. Започаткувати акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.

6.7. Започаткувати інституційну акредитацію закладів вищої освіти.

6.8. Започаткувати акредитацію спеціалізованих вчених рад (спеціалізованих рад з присудження ступеня доктора мистецтва) та контроль їх діяльності.

6.9. Започаткувати процедуру скасування рішень спеціалізованих вчених рад про присудження наукового ступеня у разі виявлення академічного плагіату.

6.10. Започаткувати акредитацію незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

6.11. Започаткувати оцінку та сертифікацію систем забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості).

7. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України спільно з Міністерством фінансів України та Міністерством економічного розвитку і торгівлі України:

7.1. Вивчити досвід Міністерства охорони здоров'я України у частині реформи фінансування системи охорони здоров'я з метою його використання при реформуванні системи фінансування вищої освіти.

8. Рекомендувати керівникам закладів вищої освіти:

8.1. Забезпечити розробку, впровадження та вдосконалення системи забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості).

9. Міністерству освіти і науки України та іншим центральним органам виконавчої влади, у підпорядкуванні яких є заклади вищої освіти:

9.1. На виконання п. 14 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» провести інвентаризацію державного майна, яке закріплене за закладами вищої освіти на основі права господарського відання або передано їм у власність, для забезпечення його подальшого ефективного використання.

10. Направити це Рішення Кабінету Міністрів України, Міністерству освіти і науки України, Міністерству економічного розвитку і торгівлі України, Міністерству фінансів України, Міністерству культури України, Міністерству охорони здоров'я України, Міністерству оборони України, Службі Безпеки України, Харківській обласній державній адміністрації, Харківській обласній раді, Національній академії педагогічних наук України, Спільці ректорів вищих навчальних закладів України, Всеукраїнській Раді директорів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, Всеукраїнській асоціації працівників вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

11. Контроль за виконанням цього Рішення покласти на Першого заступника Голови Комітету Співаковського О.В.

**Перший заступник
Голови Комітету**

О.В. Співаковський